

Ledarhandledning till:

 Scouterna

Demokrati och Scouterna

En av grundpelarna i Scouting är demokrati, det är så självklart att vi nästan glömmer bort det! Demokrati, ibland är det bara ett ord som vi slänger oss med utan att tänka på vad det egentligen betyder. Demokrati är det som ligger till grund för projektet Världsförbättrarna. I Scouternas vision säger vi att det är ”Unga som gör världen bättre”. Och det gör de verkligen, med rätt verktyg och modiga ledare som vågar ge scouterna ansvar och utvecklingsmöjligheter. Nu har du som ledare möjlighet att vara riktigt modig. Det kommer att stärka dig i ditt ledarskap och ge dina scouter en möjlighet att bli Världsförbättrare.

Världsförbättrarna är ett projekt som Scouterna under 2019-2020 genomför. Vi tar fram metoder och material för att våra scouter som är 8-10 år gamla ska få lära sig om demokrati och känna i hela kroppen vad det handlar om. Att just jag kan göra skillnad och påverka min framtid genom att ta ansvar för att berätta om och påverka andra när jag tycker att något är fel.

Om du som ledare och din kår är redo för den här resan kommer ni att ge era scouter erfarenheter som kan förändra världen. Med scoutmetoden i fokus har du de grundläggande verktygen att ge scouterna rätt förutsättningar för utveckling. Och ifall du lägger till Världsförbättrarmaterialet kommer vi att få massa scouter som är redo för livet som kommer. Scoutmetoden är navet i hur scouting fungerar i hela världen. Där pratar vi om patrullsystemet, friluftsliv, symboliskt ramverk, lokalt och globalt samhällsengagemang, learning by doing, stödjande och lyssnande ledarskap och scoutlag och löfte. Och om vi tänker på den demokratiskola som Scouterna är, så finns det några delar av scoutmetoden som är mer självklara än andra.

Titta på patrullsystemet, det är den bästa demokratiskolan av alla. Scouterna får prova att leda varandra, ta ansvar tillsammans och lära sig att man inte alltid kan få som man vill för att gruppen vill något annat. Det är lokalt och globalt samhällsengagemang, scouterna tar ansvar för att påverka i sitt lokalsamhälle och tar ansvar för att stötta när de ser att det händer något globalt. Vi lär oss av våra framsteg och misstag genom learning by doing och ser att vi alltid kan göra skillnad och påverka i stort och smått.

Friluftslivet och naturens skiftningar utmanar patrullen och det blir tydligt när det råder demokrati och samspel i patrullen och när det blir diktatur. När naturen utmanar kan det vara livsavgörande hur gruppen samspekar. När allt ställs på sin spets, vilket ledarskap behövs då? Är det demokratiska ledarsättet alltid bättre än det diktatoriska? Du kommer säkert på fler exempel. Tanken med detta material är, att få prova på och lära sig. Att få prova vara ordförande för ett möte, förstå vad det är och någon gång i framtiden stå upp för demokratiska värderingar och alla människors lika värde.

I en värld där demokratin inte är lika självklar som den en gång varit är det viktigt att du som scoutledare ger dina scouter de bästa förutsättningar för att kunna och våga göra skillnad och påverka för att skapa en bättre värld.

Min demokratihandbok, vad är det?

Det är materialet som vänder sig direkt till scouter som är 8–10 år gamla. Spårare och kanske förstaårs-upptäckare. En del av innehållet i boken kan scouterna göra själva under scoutmöten men du som ledare kommer att få hjälpa till en hel del med andra bitar. Här kan du läsa hur det är tänkt med boken sida för sida. Du kan dina scouters förmåga bäst så du får anpassa efter vad dom behöver såklart!

Tanken är att scouterna ska få prova på demokrati på olika sätt. Uppleva och lära, en del mer teoretiskt och annat mer handgripligt. Materialet använder du under en termin eller längre period. Själva demokratiskolan i Scouterna tar ju aldrig slut. Dina scouter ska bli Världsförbättrare, och du ska guida dom med ditt stöttande och lyssnande ledarskap precis som alltid.

Inledningen på boken handlar om att fylla i lite om sig själv och se vad boken innehåller. Även börja lära sig om vad demokrati är.

- **”Vem är det som bestämmer?”** Här får scouterna tänka på vad de och andra bestämmer. Och hur skulle det se ut om man bytte platser med varandra och bestämde andra saker. Utifrån dessa sidor så kan du fortsätta prata med scouterna om vad de skulle vilja bestämma? Hur är de med och bestämmer om vad som händer på scoutmöten, hajker eller läger?
- **”Alla är lika viktiga!”** Hur gör man så att alla kommer till tals? Finns det metoder för att man ska kunna vara med och säga sitt även om man är blyg. Hur gör man om någon tar för mycket plats och pratar hela tiden? Utifrån resonemanget här kan ni prata om hur scouterna vill att det ska fungera på scoutmötena.
- **”Förebilder”** Förebilder är viktiga när man tar ut sin kompass i livet. Vem vill man vara? Varför beundrar man en del personer? Ibland är det bra att tänka på varför man ser upp till någon och fundera på vilka personer man vill efterlikna. Även i Scouternas strategi pratar vi om förebilder för att skapa en bra och relevant verksamhet. Peppa dina scouter att tänka efter vad de har för förebilder, vilka egenskaper som de uppskattar hos sig själva och andra.
- **”Om årsmötet”** Att vara med på ett årsmöte är väldigt lärorikt. Och det är upp till dig som ledare att se till att alla förstår vad som händer och att det är roligt. I Scouterna pratar vi om stegringen i programmet och det är lika viktigt när vi pratar årsmöten. Ge patrullen möjligheter att ha egna årsmöten. Enkla mallar för det finns på Scouternas hemsida. Dem kan du använda när kåren söker statsbidrag men det går lika bra att använda dem när som helst när patrullen eller avdelningen har årsmöte.

- **”Ordlista och Ordbingo”** I ordlistan finns ord som man använder på ett årsmöte. Gå igenom dem på ett roligt sätt så att dina scouter har hört orden och vet vad det handlar om. Ett exempel är att ni gör charader som förklarar vad orden betyder. Och så gör ni ”Ordbingon” där scouterna får förklara för varandra vad orden betyder. Det viktiga är inte att man kan allt utantill, utan att man kan titta på ordlistan och förklara. Varje tillfälle man använder ett ord så förstår man det bättre.
- **”Civilkurage- att våga”** Här finns en förklarande text om vad civilkurage är. Läs igenom den med dina scouter och prata med dem om vad civilkurage är. För att få ett tryggt, trevligt och hållbart samhälle att leva i behöver vi alla bli lite modigare och våga stå upp för varandra och våra värderingar. Berätta för dina scouter om hur du visat civilkurage och varit modig. Låt dom berätta för varandra om sitt eller andras modiga handlingar.
- **”Bli en världsförbättrare, Påverkansprojektet och utvärderingen”** Nu är det dags för dina scouter att förbättra världen. Det gör de genom att du stöttar dem att genomföra ett påverkansprojekt. Att de ska få hitta något som de inte tycker är så bra och som de ser en möjlighet att förändra eller förbättra. Det finns olika områden att utgå ifrån för att hitta inspiration till vad som de vill göra. Och så finns det mallar för hur man ska planera och när det är genomfört utvärdera.
- **”Dilemmaberättelser” är fem kapitel om patrullen Skalbaggen som ställs inför lite olika dilemman** Du kan läsa dem för scouterna som avslutning eller start på ett möte. Här i ledarhandledningen finns de också och då har du fått med några frågor till varje kapitel. Efter du läst varje kapitel så prata tillsammans med scouterna utifrån frågorna, välj en eller flera. Scouterna kommer säkert på fler saker att prata om efter varje kapitel. I demokratihandboken har scouterna fått teckningar som de kan färglägga under tiden du läser. Det kanske hjälpa några scouter som tycker att det är jobbigt att sitta still att koncentrera sig när du läser.
- **”Pysssel och kul”** Och så finns det lite pysssel och chiffer för scouterna. Är det första gången som scouterna träffar på chiffer så kanske du får berätta lite om vad chiffer är.
- **”Märken”** Det finns två nya demokratimärken för Spårarna och två för Upptäckarna som funnits sen tidigare.

Demokratiövning 1

I Sverige har vi en representativ demokrati i regering och riksdag. Vi röstar på dem vi tror är bäst lämpade att föra våra åsikter vidare. Detta gäller i både person och - partival. Och de får göra så gott de kan för att vi ska bli nöjda med resultatet. Ofta ser vi inte vad som händer längs vägen utan vi ser bara resultaten. Då kan man bli förvånad när det inte blev som man trodde. Men vi missar antagligen ett förhandlande. I politik får man ge och ta för att komma i mål.

I den här övningen får scouterna känna på hur det kan gå till. Börja med att berätta för deltagarna om representativ demokrati likt ovan.

Låt varje patrull eller grupp om fyra till fem personer utse en talesman för gruppen. Det blir en större delaktighet om man har mindre grupper. Låt dem veta vad de ska bestämma om. Det kan vara var nästa hajk ska vara, vilken mat ni ska äta, vad ni gör på nästa möte eller om ni ska åka till simhallen. Välj ett ämne som är aktuellt för er!

När gruppen fått veta vad de ska prata om får de cirka fem minuter på sig att prata ihop sig. Det kan vara bra att skriva en komihåg lapp i varje patrull/grupp.

Talespersonerna får sätta sig i en ring och patrullkompisarna sitter bakom sin talesperson. Ni ger klartecken att det är dags att berätta vad patrullerna bestämt i frågan. Gå laget runt och lämna sedan ordet fritt till kommentarer och frågor. Om någon annan än talespersonen vill prata lägger man handen på axeln på talespersonen och byter plats. Försök att peppa alla att ta plats i främre ringen. När alla verkar nöjda, märks det på att samtalet avtar. Sedan sammanfattar ni och bekräftar att alla är nöjda.

Avsluta med en reflektionsrunda, gärna med en konkret fråga så att det blir enklare att hålla sig till ämnet. Exempelvis; Är du nöjd med din insats? Hade du velat att göra något annorlunda? Hur kändes det att inte få säga sitt på en gång utan att behöva vänta på sin tur? Och likande frågor. Är ni många kan ni dela upp gruppen i patrullerna eller så många ledare som ni är. En ledare i varje patrull.

Demokratiövning 2

I Scouterna bestämmer vi oftast saker tillsammans. Dels för att det är en grundläggande värdering i vår organisation. Dels för att öva på att ta demokratiska beslut och att man kan komma på mycket roligare saker om flera får komma med förslag. Ge alla scouter var sin lapp att skriva ned tre förslag på vad de vill göra kommande termin? Vad vill de ha för mat på hajken? Vad pengarna från loppisen ska gå till? Var de vill åka på läger? Eller något annat som ni ändå ska besluta om.

Det är viktigt att det inte är färre än fyra olika saker men det blir roligare ju fler alternativ man har. Man kan också själv välja förslag helt fritt. Para sedan ihop scouterna två och två och låt dem diskutera sig fram till tre saker som de tycker är de viktigaste. Det är bra att det är tre saker, då blir det lite svårare att välja. Det ska inte bara vara ett förslag från varje person utan man måste diskutera och argumentera för sina idéer.

Låt varje två-grupp möta en annan två-grupp för att komma överens om tre gemensamma saker igen. Sedan får varje fyr-grupp möta en fyr-grupp för att först skala ner antalet förslag. När ni bryter får varje grupp presentera för alla andra vad de kommit fram till.

Diskutera demokrati och demokratiskt beslutsfattande ur olika perspektiv. Hur gör man när man beslutar saker tillsammans? Hur gör man så att alla får något som är viktigt för dem? Hur blir det om en person bestämmer allt? Vad är en diktatur och en demokrati?

Avsluta sedan övningen med någon fråga om hur det kändes när scouterna skulle besluta tillsammans och vaska fram förslag. Hur gick scouterna tillväga för att besluta vad som skulle väljas? Uppstod det några konflikter? Är alla nöjda med resultatet? Varför eller varför inte?

TIPS:

Försök att se hur det går till i grupperna när de diskuterar. Berätta för dom efteråt vad du såg? Vem tog initiativ, vem var envis, vem medlade, vem vek sig för de andra. Och prata om varför de tog den roll du såg.

Det är bra att sätta tid för hur länge diskussionen får pågå. Det ska inte vara för lång tid, 3–5 minuter brukar var lagom. Under tiden samtalet pågår kan du informera hur lång tid som är kvar innan de måste ha bestämt sig.

Demokratiövning 3

För oss i Sverige är det självklart att vårt samhälle är byggt på FN:s konvention om mänskliga rättigheter samt barnkonventionen. Även om vi inte tänker på det dagligen. I den här övningen ska man inte bara komma överens om vad som man är viktigast. Och få öva på den demokratiska processen. Man ska också få lära sig mer om barnkonventionen och FN:s konvention om mänskliga rättigheter. I listan nedan kommer det mesta från FN:s konvention om mänskliga rättigheter och barnkonventionen. Ni kan gärna skriva ut och titta på dessa dokument i samband med övningen.

Låt varje patrull få ett utskrivet underlag om vad de tycker att alla barn och vuxna har rätt till. Tyvärr kan man inte få allt, man måste bestämma sig för de fem saker man tycker är viktigast. Här behöver varje patrull 10-15 minuter. Sen får dom berätta för de andra patrullerna vad de valt och hur de tänkt. Prata tillsammans om vad som är det viktigaste i livet och sätt gärna upp vad man valt så de andra scouterna i kåren får se.

Avsluta med en runda där alla får säga hur det kändes att välja.

Ha ett namn

Fritid

Ha ett jobb

Jämlikhet

Någonstans att bo

Gå i skolan

Rösta

Säga vad man vill

Ha en fritidsaktivitet

Må bra

Semester och sommarlov

Mat så man blir mätt

En bil

En familj

Böcker att läsa

Titta på TV

Älska den man vill

Demokratiövning 4

Vi bygger en bättre värld!

Den här övningen kan du välja att göra mer eller mindre kreativ och välja om den tar ett, två eller tre möten.

Samla på er så mycket byggmaterial som ni tror behövs för att varje patrull ska kunna bygga ett samhälle/stad/ny värld. Tanken är att scouterna tillsammans i patrullerna får planera hur de vill bygga samhälle/stad/ny värld och vad de vill ska finnas. Skolor, sjukhus, butiker, bio, bibliotek, simhall, villor och lägenheter, scoutlokal, lekplats, bilar, bussar, vägar, parker och natur.

Om ni vill och har tid så kan man bygga samhälle/stad/ny värld med allt det som man inte vill ha med.

Material: Byggmaterial som, kartonger, tidningar, påsar, pinnar, lim, färg, leksaksbilar och allt annat kreativt som ni hittar. I återvinningen hittar man mjölkkartonger, kapsyler, flaskor, smörpaket och mycket annat spännande.

Börja med att varje patrull får sätta sig och skriva en lista på vad de tycker ska finnas i deras samhälle/stad/ny värld. Se till att alla får vara med genom att till exempel gå laget runt. Eller att alla får varsin lapp att skriva på för att sen tillsammans bestämma i patrullen. Ni kan också ha med en lista på det som är oönskade i er värld. Ett alternativ är att man skapar det man inte vill ha med i en egen byggnation.

När det är klart är det dags att bygga. Bestäm gärna innan scouterna börjar att bygga hur stort det får bli. Det görs bäst genom att alla patruller får en stadig kartongbit eller tunn träskiva (masonit, plywood eller en överbliven bit laminatgolv) att bygga på. Då är de också enklare att flytta runt det man bygger, om det kommer att ta flera möten.

När scouterna bygger och fixar så gå gärna runt och observera deras olika roller i gruppen. Vem/vilka bestämmer och blir alla delaktiga? Går det till på ett demokratiskt sätt så att alla får vara med och bestämma? Om någon inte är delaktig ta tag i det på en gång. Annars kan du spara observationen tills ni utvärderar och avslutar aktiviteten.

Samla alla för en vernissage när scouterna byggt klart och förklara för de andra patrullerna hur man gjort och tänkt. Gå även igenom listan som ni gjort på saker man ville ha med, ifall ni inte byggde den världen också. Då berättar ni såklart om era tankar utifrån den med.

Passa på att göra en reflektionsrunda när alla är samlade. Välj ett par frågor och se till att alla kommer till tals och att det inte drar ut på tiden. Till exempel, vad skulle du vilja var bättre där du bor nu? Vad är det bästa med vårt lokala samhälle? Hur tror du att det kommer se ut i framtiden?

Lekar

Här kommer vi:

Dela in alla scouter i två jämnstora lag, lag A och lag B. Måla ett sträck, lägg ett rep eller på annat sätt markera två linjer som varje lag står bakom, sida vida sida med näsorna mot det andra laget. Mellan linjerna är det cirka 10 meter.

Lag A börjar med att tillsammans bestämma vad de ska föreställa. Till exempel ryttare, tennisspelare, korvgrillare eller en motorcyklist. När dom enats om vad dom ska föreställa, och hur man visar det med en rörelse, går dom fram tills dom har en meter kvar till lag B:s linje. Där stannar dom och säger "Här kommer vi, här kommer vi, här kommer vi" tills lag B säger "STOPP, vad föreställer ni!" Då visar lag A tydligt, utan att prata vad dom föreställer. Till exempel genom att galoppera på stället, snurra på grillpinnen eller köra motorcykel. När lag B listat ut vad de föreställer ropar dom rakt ut! Ryttare, korvgrillare eller vad de nu föreställer.

Är det rätt så jagar lag B hem lag A till sitt bo bakom linjen. Blir man tagen får man gå över till det andra laget.

Scoutkvadraten

Dela upp scouterna i två lag. Gör en kvadratisk bana där lagen står på led vid var sitt hörn på basen av kvadraten och med näsorna framåt.

Personen som står först i varje lag springer längs kvadraten tills den möter personen från det andra laget. När de möts stannar dom och gör sten, sax, påse. Den som vinner springer vidare framåt i kvadraten. Och i samma stund matchen är klar skickar förlorarlaget ut en ny person för att möta vinnaren. Förloraren ställer sig sist i vinnarlaget. Målet är att ta sig hela vägen till andra laget. Då får man en belöning.

Hela havet stormar

Alla sitter på var sin stol på led rygg mot rygg utan att ha fötterna i golvet. När musiken börjar spela ställer sig alla upp och börjar gå runt stolarna. En ledare tar samtidigt bort en stol. När musiken tystnar ska alla sätta sig. Då man har en stol för lite kan två sitta på en stol eller i knät på varandra. Så håller man på så länge det går och alla får plats på stolarna utan att nudda golvet.

Här lär scouterna sig att alla är viktiga och att om vi hjälps åt så kan alla vara med. Vi kämpar tillsammans för att alla ska få vara kvar i leken.

En variant på leken är att man är två grupper som genomför leken på samma sätt som ovan men att man ska se vilken grupp som först sitter på stolarna utan att nudda golv. Men i det ena laget måste alla runda en stol som står två meter bort innan dom sätter sig när musiken tystnar. Efter leken är det viktigt att man pratar om att man kan ha olika förutsättningar och vad som är rättvist och orättvist.

Mini Alfabet

Skriv stora bokstäver på A4 eller A5-papper. Dela in scouterna i lag med 4-6 i varje. Allt över 4 personer per lag ökar svårighetsgraden ganska mycket. Alla scouter får två lappar med bokstäver, en fästes på magen och en på ryggen. Använd mest bokstäver av de vanligaste bokstäverna i alfabetet e, a, n, r, t, s, i, l, d, o då vet du att det är lite enklare att bilda ord. Men det är även roligt att bland med alla bokstäver. Tillsammans ska laget bilda ord genom att ställa sig på led. Varje person har två bokstäver så att man kan välja lappen på ryggen eller magen. Till exempel STAD, SALTA, STOR och så vidare. Om man vill kan lagen tävla mot varandra genom flest bildade ord på tre minuter, flest använda bokstäver eller något annat.

I lekarna övar man på:

- Alla behövs
- Alla behöver prata med varandra
- Alla behöver lyssna på varandra
- Alla får vara med och bestämma
- Ingen åker ut
- Olika personers idéer leder till ett beslut

Dilemman

Den här yngre åldersgruppen scouter kan ju ibland ha lite myror i brallan och ha svårt att sitta stilla. Istället för att trycka på med teoretisk kunskap så kan det vara värdefullt för dem att i lugn och ro och på sitt eget sätt bearbeta informationen. Ett bra sätt kan vara att de samtidigt som ni läser upp följande dilemmaberättelser får sitta och färglägga bilderna i deras handbok. För att hjälpa samtalen efter varje berättelse lite på traven, så kan ni även utgå ifrån avslutande frågor.

Första delen – Ska allt vara som förut?

Maya är lite nervös den här kvällen. Hon har varit scout ganska länge, men nu har hon och hennes mamma flyttat till en ny stad. Hon ska börja i en ny scoutkår nu ikväll! Det är dit hon är på väg. Det känns kul! Men pirrigt. Nästan mer pirrigt än vad det var att börja i den nya klassen förra veckan.

– Du måste vara Maya, säger en tjej med kort mörkt hår när hon öppnar dörren till scoutstugan. – Jag heter Freja och är en av ledarna. De andra har inte hunnit komma än.

– Jag tycker det är skönt att komma lite tidigare när det är första gången, säger Maya och ler mot Freja.

– Jag förstår vad du menar! Så brukar jag också göra, säger Freja.

Maya sitter och pratar en stund med Freja, som berättar att det finns plats i en patrull som heter Skalbaggan. Efter en stund börjar det komma andra scouter. Maya känner igen några av dem från skolan, men ingen som går i hennes klass. Först har de samling i storgrupp och det börjar kännas lite mindre nervöst.

De som redan är med i Skalbaggan heter Simone, Edith, Omar och Alex. De tittar nyfiket på Maya.

– Jag är patrulledare, berättar Simone.

Patrulledare! Det skulle Maya bli i i sin förra patrull, men sen flyttade de.

– Och jag är prylansvarig, säger Alex.

Edith berättar att hon är kartläsare och Omar berättar att han är ekonomiansvarig.

– Brukar ni byta vem som ska vara ansvarig för vad? undrar Maya.

– Ja, alltså vi bytte precis i början av terminen, säger Edith.

Det känns faktiskt lite orättvist att sådant redan är bestämt här innan hon har kommit dit, tänker Maya, men det vågar hon inte säga. Eller? Jo, hon vågar.

– Men det är ju lite som en ny grupp nu ... säger Maya försiktigt.

– Ja, fast vi har ju redan bestämt det här, man kan väl inte bara ändra då? säger Edith.

– Du kanske kan vara fikaansvarig? föreslår Simone. Det var jag förut och vi har ju ingen som gör det nu, sen Noomi flyttade.

– Men fikar har vi ju hjälpts åt med sen dess, säger Alex.

– Är det någon som är fotograf då? undrar Maya. Det skulle jag vilja göra i så fall.

– Jag tycker det låter bra, säger Omar plötsligt. Det skulle jag också vilja prova...

– Men nu ska ju Maya göra det, säger Alex.

– Ja, men sen alltså...

Frågor:

Vad ska man tänka på när någon är ny i en grupp? Hur skulle de andra i Skalbaggan kunna göra för att det ska kännas mindre nervöst för Maya?

Vilka roller behöver finnas i en patrull?

Om patrullen vill byta roller mitt i terminen, hur gör man då?

Hur kan man göra om det är svårt att komma överens om rollerna?

Andra delen – Rösta

Maya har träffat sin patrull Skalbaggarna några gånger nu. Det är ganska annorlunda än i hennes gamla patrull, fast det är svårt att säga exakt vad som är annorlunda. De har kommit överens i patrullen om att de ska byta roller lite längre fram på terminen, så man får prova på olika roller. Det tycker Maya känns bra. Hon och Omar, som bor på samma gata, gör sällskap till scouterna tillsammans idag. De går i samma skola också, och har blivit bra kompisar.

– Idag ska vi börja med nya projekt. Jag tänkte att ni ska ordna en loppis, säger Hannes, som är ledare tillsammans med Freja.

– Men... Det gjorde vi ju i våras, säger Edith.

Maya möter Omars blick. Hon är inte heller så sugen på loppis, inte för att det är något fel med det utan för att de gjorde det en massa gånger i hennes gamla scoutkår. Omar ser ut att tänka samma sak.

– Alltså, kan vi inte få göra någonting annat? säger hon fast hon inte vet vad det skulle kunna vara.

– Jag håller med Maya! Kan inte vi få bestämma?, säger Simone.

De andra nickar.

– Ja, jo, såklart ni får göra det, säger Hannes lite irriterat. Det var bara ett förslag. Men prata ihop er ni och kom överens om vad ni ska göra istället.

– Okej, någon som har ett förslag? säger Simone och vänder sig mot dem.

– Kan vi inte uppträda? säger Alex.

– Uppträda? säger Omar.

– Ja, och typ gå runt på äldreboenden och så?

– Det låter kul, säger Maya.

– Jag har ett annat förslag, säger Edith. Ni vet den vägen jag brukar ta hit genom skogen? Det är jättemycket skräp där.

Man borde fixa till den. Det är ganska mycket pant och så också.

– Ja! Bra idé!, säger Omar.

Uppträda tycker Maya låter mycket roligare. Hon tänker direkt på fotona hon skulle kunna ta. Hon har tänkt att hon ska göra ett kollage med alla bilder sen. Plocka skräp kan de väl göra sen? Freja kommer bort åt deras håll.

– Har ni kommit på vad ni ska göra? säger hon.

– Nä, vi har två olika idéer, men kan inte bestämma oss, säger Simone.

– Då får ni rösta, förklarar Freja. Ta varsin lapp och skriv det ni helst vill göra, och så får ni räkna rösterna sen.

Alex går och hämtar papper och pennor till alla. Så är det dags att skriva på lappen vad man vill göra. Maya blir plötsligt osäker på vad hon ska rösta på. Omar kanske kommer att bli sur på henne om hon inte röstar på samma som honom? Ska hon rösta på skräpgrejen istället? Det spelar kanske inte så stor roll? Åh, att det måste vara så svårt!

– Är du klar, Maya? avbryter Edith henne i hennes tankar.

Maya tittar upp och ser att de andra väntar. Hon skriver "uppträdande" på pappret, viker ihop det och ger det till Alex.

– Det blev 3–2, säger Simone. 3 röster till skräpplockning och 2 till uppträdande.

★ Frågor:

Vad är bra med att rösta?

Kan man vara kompisar även om man tycker olika?

Om någon inte är med den gången man ska rösta, hur ska man göra då?

Måste det ena förslaget ta bort det andra?

Hur gör man när det inte blir som man själv vill?

Tredje delen – göra tillsammans

Det är en solig lördag och Mayas patrull Skalbaggarna ska plocka skräp i skogen. Det ska bli kul, även om hon hellre skulle ha gjort det där uppträdandet, som hon röstade på. Hon hoppas att de kanske kan göra det en annan gång! Maya tar några bilder till deras väggtidning innan de börjar.

– Okej, nu ska vi göra den här skogen riktigt fin, säger Simone och de andra nickar.

Alex delar ut två påsar var till alla.

– Jag tänkte att det kanske är smart att ha en för skräp och en för pant., förklarar han.

De går in i skogen och börjar plocka. Först går Maya tillsammans med Omar men efter en stund börjar de gå åt olika håll och plocka. Men det är ändå en ganska liten bit skog de är i så hon hör var de andra är. Det är verkligen riktigt mycket skräp att plocka! Varför kastar folk så mycket skräp i skogen? Maya förstår verkligen varför Edith tyckte att det var viktigt att städa upp här. Plötsligt kommer hon på att det vore fint att göra ett ljusspår här i skogen nån gång. I hennes gamla scoutkår gjorde de ofta ljusspår. Det ska hon föreslå för de andra sen.

Efter en stund är hennes skräppåse nästan full medan pantpåsen bara har två burkar i sig. Lite irriterande, hinner hon tänka, men precis då hittar hon tre burkar till. Och det är precis efter det som hon ser den. Hundralappen. Den ligger liksom bara där, mitt på stigen.

Hundra kronor. Det är precis så mycket som är kvar innan Maya har sparat klart till ett par rullskridskor, som hon har längtat efter att köpa. Hon ser sig omkring snabbt, men ingen annan ser henne. Och då är det så lätt att bara lägga ner hundralappen i fickan. Sen fortsätter hon glatt vidare i plockandet. Och glömmar nästan bort pengarna. Men bara nästan.

– Hur mycket pant har du hittat undrar Edith när de tar paus och dricker varm choklad.

– Inte så mycket, fem burkar bara, säger Maya. Men massvis med skräp.

Alla håller upp sina påsar. De har verkligen samlat mycket skräp. Tänk, vilken skillnad de kan göra tillsammans, tänker Maya och ler mot de andra. Men det är någonting som inte känns riktigt bra.

Efter flera timmars plockande, och flera vändor med att slänga skräpet i soptunnan hemma hos Edith, bestämmer de sig för att de är färdiga. De lägger påsarna med pant i en gammal barnvagn som Omar har lånat av sin granne. Sen går de mot affären för att panta allting.

– Hoppas att vi har fått ihop mycket pengar! säger Simone och alla håller med.

Frågor:

Är hundralappen Mayas, patrullens eller någon annans?

Spelar det någon roll hur hundralappen hittades?

Om det hade varit en plånbok som Maya hade hittat, hade det varit annorlunda då?

Hur kan man göra för att se till att skogen fortsätter att vara fin?

Hur kan man göra det extra roligt att plocka skräp? Kan man till exempel dansa samtidigt som man plockar skräp? Tänk ut några förslag och gör en väggtidning med dem!

Fjärde delen – Men ska alla bestämma lika mycket?

Maya och de andra i patrullen Skalbaggan har varit och plockat skräp och pant i skogen. När de har pantat allting tittar de på kvittot som kommer ut ur maskinen. 73 kronor.

– Vad ska vi göra för pengarna, tycker ni? säger Simone.

– Köpa något till fiket på nästa träff, väl? säger Alex.

– Ja, men vad? säger Maya och tittar snabbt på Omar. Vad tycker du?

Omar rycker på axlarna.

– Jag hittade ju ändå inte så mycket pant...

– Ja, men det spelar väl ingen roll? undrar Maya.

– Jo, men lite så, börjar Alex. Jag och Edith hittade faktiskt mest pant. Då borde vi få bestämma vad vi ska köpa för något till fiket.”

Maya tittar undrande på Simone och Omar. De kanske brukar göra såhär? Åh, det är så svårt att vara ny och inte veta hur de andra brukar göra! I hennes gamla patrull visste hon ju precis hur de andra tyckte och tänkte. Det var skönt, även om hon inte alltid tyckte och tänkte samma sak, såklart.

– Fast, alltså. Vi skulle ju plocka skräp också, säger Simone.

Maya harklar sig lite.

– Ja, det var ju ändå så att vi gjorde det tillsammans. Och ni råkade hitta mer pant, men vi andra hittade mer skräp.

Alex och Edith ser lite irriterade ut, men det känns ändå skönt att säga vad hon tycker.

– Synd att vi inte hittade mer pant, så det hade blivit mer pengar, säger Omar.

Och då känns det lite konstigt i Maya igen.

– Förresten... jag måste berätta en sak. En ganska viktig sak.

– Åh nej, du ska väl inte flytta igen? säger Omar och ser orolig ut.

Nej, men de kanske kommer vilja att jag gör det, tänker Maya innan hon ändå öppnar munnen.

– Jo. Alltså... jag hittade en hundralapp förut.

– Gjorde du? Men det sa du inte? säger Simone och ser ut som att hon inte förstår någonting.

– Nej... alltså det var ju det. Jag tog den och stoppade den i fickan istället.

Hon tar upp den ur fickan. De andra är helt tysta.

– Men den ska ju såklart också vara med i våran kassa. Förlåt!!!!

Alex sätter armarna i kors.

– Men då tycker jag inte att du ska få vara med och bestämma vad vi ska göra för pengarna. Eftersom du ljög först och tänkte ta pengarna själv.

Maya känner sig helt kall i magen.

– Men, så kan man ju inte göra. Maya ändrade ju sig. I så fall kan man lika gärna säga att Maya ska få bestämma mest eftersom hundra kronor är så mycket! säger Omar.

– Jag tror vi ska göra såhär, säger Edith. Att vi väntar till imorgon med att bestämma hur vi ska göra.

– Bra idé, säger Simone.

★ Frågor:

Varför känns det jobbigt för Maya att berätta om hundralappen?

Hur ska scouterna i Skalbaggan göra för att bli sams?

Hur kan man göra om en kompis berättar om någonting dumt som den gjort?

Ska den som har hittat mer pant få bestämma mer?

Femte delen: Övertyga

Maya är på väg till scouterna för att träffa sina kompisar i patrullen Skalbaggen: Simone, Edith, Alex och Omar. Det känns ganska nervöst att gå dit eftersom det blev så konstigt efter att de plockat skräp och pant och Maya erkände att hon först tagit hundralappen själv. Simone nästan studsar på gräset utanför scoutstugan när Maya kommer dit.

- Det är en från lokaltidningen som är här! säger hon glatt.
- Va! Varför det?
- Hon vill skriva om att vi har städat upp skogsdungen.

En tjej med kamera och anteckningsblock kommer fram till Maya och Simone.

- Vad bra att ni är två, då kan jag göra intervjun nu, säger hon glatt.
- Fast, det var ju hela Skalbaggen som var med och städade upp skogsdungen, säger Maya.
- Det blir så krångligt att intervjua er alla. Då måste jag höra av mig till allas föräldrar också. Det är lättare om jag bara intervjuar er. Och de andra är ju inte här än.

- Nej, men så kan vi inte göra, säger Simone.
- Nej, alla måste faktiskt vara med. Vi har ju gjort det här tillsammans, säger Maya bestämt.

Och så blir det. Reportern går med på att vänta tills de andra har kommit så att hon kan fota och intervjua dem.

- Hoppas folk läser intervjun med oss och förstår hur viktigt det är att städa skogen, säger Omar efteråt.
- Vilken bra patrull vi är, säger Edith. Verkligen kul att du är med, Maya.

När hon säger så blir Maya helt varm och glad i hela kroppen.

- Jag har tänkt på en sak som jag skulle vilja att vi gör för pengarna, säger Maya till de andra.
- Okej, vad då för något? undrar Alex.
- Ett ljusspår!
- Ljusspår? säger Simone och ser tveksam ut. Varför det?

Maya funderar en stund innan hon börjar prata igen.

– Jo, det skulle kunna vara ett sätt att visa för de andra patrullerna hur fin skogen blev. Och så är det en fin stund då man får tänka i lugn och ro, typ. Vänta, jag ska visa några bilder!

Hon tar fram en bok i väskan med bilder på ljusspår och de andra håller med om att det ser häftigt ut.

- Men om man är mörkrädd, måste man gå själv då? undrar Omar.
- Nej, vi kan ju göra så att man går tillsammans med en till, säger Maya. Vad säger ni?
- Vi får väl rösta! säger Alex och ler.

★ Frågor:

Hur kan Maya göra för att övertyga de andra om att ljusspår är en bra idé?

Vad kan de mer göra för någonting tillsammans? Tänk ut förslag!

Scouterna i Skalbaggen berättar i lokaltidningen om sin städning av skogen. Vad skulle de mer kunna göra för att påverka andra så att fler tänker på att ta hand om skogen?

Vad vill du påverka för någonting?

Märken

Demokrati

Demokrati handlar bland annat om att alla åsikter är lika mycket värda och att alla har samma möjlighet att påverka gemensamma beslut. För att en demokrati ska fungera är det viktigt att vi har bra och tydliga metoder för att bestämma saker tillsammans. Hur fungerar demokratin i din patrull och i din scoutkår?

Åldersgrupp

Från Upptäckarscout och uppåt

Innehåll

För att få märket Demokrati ska du:

- Veta hur scouting är organiserat i din scoutkår, i Sverige och i Världen.
- Ha varit med på en kårstämma (eller beslutande årsmöte på högre nivå).
- Veta hur du kan påverka genom att skriva en motion eller ett förslag till styrelsen.
- I din patrull haft en diskussion om demokrati, hur alla kommer till tals, hur ni fattar beslut mm.
- I din patrull ha provat på att ha ett möte med agenda, ordförande och sekreterare.
- I din patrull eller scoutgrupp ha provat olika metoder att diskutera och bestämma saker, t ex genom brainstorming.

Min röst

Det är viktigt att alla får göra sin röst hörd och bli lyssnade på för att demokrati ska fungera. Demokrati handlar också om att förstå hur olika beslut fattas och hur du kan göra om du vill påverka. Intressemärket Min röst ger dig möjlighet att lära dig mer om demokrati och se hur du kan använda din röst för att vara med och påverka.

Åldersgrupp

Från Spårarscout och uppåt

Innehåll

För att få märket Min röst ska du:

- Kunna förklara fem ord som har med demokrati att göra.
- Prova på att göra din röst hörd genom att delta i en värderingsövning eller en omröstning.
- Skapa något som visar för andra vad demokrati är. Det kan till exempel vara ett drama, en plansch, en väggtidning eller en installation.
- Ha deltagit i ett beslutandemöte/årsmöte i patrullen eller på högre nivå i kåren.

Världsförbättraren

Scouter är engagerade och vi bryr oss om hur samhället ser ut. Intressemärket Världsförbättraren handlar om att göra något för andra och göra något som påverkar samhället. Att jobba med aktiviteter för det här märket handlar inte bara om en insats för din omvärld, din insats kan också ge dig nya insikter om dig själv och nya perspektiv på livet.

Åldersgrupp

Spårarscout och uppåt

Innehåll

För att få märket Världsförbättrarmärket ska du:

- Göra en eller flera aktiviteter tillsammans med dina scoutkompisar där ni gör en god gärning genom att göra något för andra. Det kan till exempel vara att planera och genomföra en insamling, städa ett skogsparti, rensa en badplats, göra en kampanj för mindre bilåkande. Det viktiga är att det blir en aktivitet som påverkar samhället mot en bättre värld.
- Efter att ni genomfört aktiviteten pratar ni tillsammans i patrullen och med ledarna om hur det kändes och vad resultatet blev för er aktivitet.

Superhjälten

Intressemärket Superhjälten handlar om att påverka och göra skillnad i stort och i smått. Du får hitta och fördjupa dig i en fråga som du brinner för och se att ditt engagemang kan göra skillnad. Ensam kan du bidra men tillsammans med andra kan du flytta berg. En superhjärte slutar aldrig kämpa för det som den tror på och det gör inte heller scouter.

Åldersgrupp

Upptäckarscout och uppåt

Innehåll

För att få märket Superhjälten ska du:

- Tillsammans med din patrull välja ett område eller en fråga där ni vill göra skillnad till exempel klimatfrågan, mobbning, trafiksäkerhet, hälsa, nedskräpning.
- Bestämma hur ni ska göra skillnad, till exempel äta mindre kött, säga hej till alla i klassen, cykla tillsammans med kompisar till skolan, plocka skräp.
- Göra detta kontinuerligt tillsammans med din patrull under en termin.
- Följa upp hur det går och stötta varandra under terminens gång.
- Slutet av terminen utvärdera på vilket sätt er insats gjorde skillnad och vilka erfarenheter ni har fått.

